

O SEDANJIH ITALIJANSKIH NOTRANJEPOLITIČNIH RAZMERAH

SE BO FANFANIJEVA VLADA OHRANILA IN OKREPILA?

Nesoglasja med strankami, ki podpirajo sedanjo vlado - Bliža se konec Gronchijevega mandata - Volitve v deželi Aosti - Milazzo spet predsednik sicílske deželne vlade

Za italijanske notranjepolitične razmere je v zadnjem času značilno dvoje. Zabeležiti je treba najprej zares izredno živo dejavnost ministrskega predsednika Fanfanija, ki je v nekaj tednih prepotoval takorekoč vso državo od Kalabrije do Gorice in v mnogih mestih imel pomembne govore, ki so globoko odjeknili v italijanski javnosti. Vzporedno s tem pa vzbuja precejšnjo pozornost čedalje ostrejša polemika med štiriimi strankami, ki v parlamentu podpirajo sedanjo demokristjansko vlado. Polemika se seveda vodi predvsem po strankinih časopisih in drugem tisku, a gotovo prihaja do izraza tudi na vedno bolj pogostih sestankih med raznimi voditelji že omenjenih strank.

Da tako v odnosih med demokristjani, socialnimi demokrati, republikanci in liberalci kot v odnosih med temi strankami in vlado nekaj ni v redu, je pred kratkim odkril sam predsednik Fanfani, ko je v Arezu te stranke pozval, naj čvrsteje podpro vlado, da bo lahko nemoteno izvedla delovni program, s katerim se je lansko poletje predstavila parlamentu. Ministrski predsednik je hkrati odločno zanimal, da je bil njegovi vladi že vnaprej določen natančen rok, ko bi moral odstopiti, ter poudaril, kako sedanje parlamentarne in druge razmere ne dovoljujejo, da bi se lahko sestavila vlada, ki bi temeljila na drugačnih osnovah, kot so sedanje.

ZA SREDINSKO-LEVIČARSKO VLADO

Te besede so bile očitno namenjene republikancem in tistim demokristjanskim ter socialdemokratskim krogom, ki se v zadnjem času čedalje odločneje zavzemajo za sestavo tako imenovane sredinsko-levičarske vlade s posrednim ali neposrednim sodelovanjem Nennijevih socialistov. Gre v bistvu za ponoven poskus, da se prične izvajati stari načrt, ki ga je svoj čas čvrsto podpiral tudi Fanfani, a ki je danes dejansko neizvedljiv. To pa predvsem zato, ker tega ne dopuščajo razmere v Kršč. demokraciji. Strankina zgodovina zadnjih let namreč dovolj zgovorno dokazuje, da je bila enotnost stranke italijanskih katoličanov v hudi nevarnosti vselej, kadar se je zdelo, da je večina te množične politične organizacije za tako imenovano odprtje na levo, se pravi za sodelovanje s socialisti. Del stranke bi v tem primeru šel svojo pot; stranka bi se torej razklala. Nihče izmed voditeljev si pa seveda ne upa prevzeti od-

govornosti za razkol in za njegove globoke posledice.

Približno enake razmere vladajo tudi v socialistični stranki. Glavni tajnik Nenni bi pod določenimi pogoji pristal na sodelovanje s Kršč. demokracijo, a se zaveda, da temu odločno nasprotuje znaten del stranke, ki bi se v nobenem primeru ne pokoril volji večine in raje razbil enotnost stranke. To je prišlo jasno do izraza tudi na zadnjem strankinem občnem zboru v Milanu.

GRONCHI IN SARAGAT

Temu že tako silno zapletenemu stanju se je v zadnjih tednih pridružilo še nekaj drugega. Znano je, da po določitih ustave predsednik republike v zadnjih 6 mesecih svojega mandata ne more več razpustiti parlamenta in razpisati novih državnozborskih volitev, čeprav se izkaže, da zaradi razporeditve parlamentarnih sil ni mogoče sestaviti nobene vlade.

Doba, ko bo predsednik Gronchi znatno omejen v izvrševanju svojih dolžnosti in pravic, se prične novembra. Zato so nekateri politiki mnenja, da se morajo stranke,

ki podpirajo sedanjo vlado, še pred novembrom odločiti, ali bodo nudili v parlamentu vso pomoč Fanfaniju vsaj do izvolitve novega predsednika republike. Če pa ta volja ne obstaja, naj se jasno pove že danes, ker je treba vsekakor odstraniti možnost, da bi se po oktobru ne mogla sestaviti nova vlada in bi se niti ne mogle razpisati nove politične volitve. Takšno stališče med drugimi zagovarja socialdemokratski prvak Saragat in baje tudi predsednik Gronchi.

Povsem nasprotnega mnenja pa so zlasti republikanci, katerim del italijanskega tiska zato očita, da hočejo ribariti v kalnem, se pravi izkoristiti posebni položaj, v katerem se bo Gronchi nahajal v zadnjih 6 mesecih svojega mandata, da skušajo doseči odprtje na levo in spraviti v vlado tudi Nennijeve socialiste. Isti očitke leti tudi na demokristjansko levico.

Posebno delavni so v tem času liberalci, ki se kot zastopniki velikega kapitala boje, da bi bili odstranjeni od sedanjega posrednega vodstva državne uprave in bi zato ne mogli več tako učinkovito ščititi svojih koristi.

Upravne volitve in položaj na Siciliji

Vladne kroge in njihovih zaveznike poleg tega te dni vznemirjata še dve stvari. V deželi Aosta so bile v nedeljo upravne volitve, katerih izidi dokazujejo, da so levičarske sile napredovale, medtem ko so zavezniški Kršč. demokracije nazadovali. V mestu Aosta, kjer je v veljavi proporcionalni volilni red, so komunisti odnesli 39,8 odstotka glasov in v primeri z letom 1956 povečali svoje sile za 1,7 odstotka. Socialisti so ohranili svojo moč, Kršč. demokracija pa je prejela 35,8 odstotka glasov in napredovala za 2,3%. Kljub temu je zgubila občino, ki je prešla v roke komunistov, socialistov in skupine Union Valdôtaine.

Občuten poraz so doživeli socialni demokrati, ki so dobili 2,9% glasov in nazadovali v primeri z zadnjimi volitvami za 1,6%. Liberalci pa ne bodo imeli v novem občinskem svetu nobenega predstavnika.

Sličen položaj je tudi v nekaterih krajih dežele Marche, kjer so na volitvah napredovali komunisti in socialisti, Kršč. demokracija in socialni demokrati pa so nazadovali.

Kot vidimo, imajo vladajoče stranke dovolj vzroka, da se vznemirjajo, čeprav je

res, da gre za le izide upravnih volitev, pri katerih so politični činitelji navadno drugovrstnega pomena.

PROTI VOLJI LASTNE STRANKE

Hude preglavice predstavlja končno položaj na Siciliji, kjer je bil v sredo proti vsakemu pričakovanju izvoljen za novega predsednika deželne vlade krščanski sociallec in bivši prvak sicílske Kršč. demokracije Silvio Milazzo. Zanimivo je, da zanj ni glasovala njegova stranka, temveč združena opozicija, se pravi komunisti, socialisti, misovci in monarhisti. Krščanski socialci pa so na osnovi sporazuma s Kršč. demokracijo in njenih zaveznikov podprli demokristjanskega kandidata.

Silvio Milazzo je prejel 45 glasov, in sicer tri več kot demokristjan Di Napoli. Sicílski prvak je izvolitev sprejel, češ da »moralna, ustavna in politična dolžnost zahteva, da se zagotovi redno poslovanje avtonomnih ustanov«. Po več kot poldrugi mesec trajajoči krizi se je sedaj sicer posrečilo izvoliti predsednika deželne vlade, a s

Se bo Fanfanijeva vlada ohranila in okrepila?

(Nadaljevanje s 1. strani)

tem zadeva še ni urejena. Videli bomo namreč, ali bo Milazzo prihodnji teden mogel sestaviti vlado, oziroma dobiti podporo večine deželnega sveta.

Kršč. demokracija je ves čas krize zagovarjala stališče, da mora tudi siciliska tako kot rimska vlada uživati pomoč le demokristjanov, socialdemokratov, liberalcev in republikancev, katerim so se zaradi posebnih razmer pridružili še sicilski krščanski socialci. Vsaka drugačna rešitev bi namreč prej ali slej imela svoje posledice tudi v Rimu in bi spravila v nevarnost obstoj sedanjega štiristrankarskega sodelovanja v državnem merilu.

KAKO SODI MORO

Temu načrtu pa se je odločno upirala opozicija, kateri se je z združenimi močmi doslej vselej posrečilo preprečiti njegovo izvedbo. Zato tudi izvolitev Silvia Milazza

verjetno ne predstavlja popolne in dokončne rešitve zapletenega sicilskega političnega položaja.

Že iz tega, kar smo navedli, se lahko pričamo, da ima glavni tajnik Kršč. demokracije Aldo Moro neljubežno in odgovorno nalogo, da po eni strani vsklaja in odstranjuje nasprotujoča si stališča v stranki sami ter med stranko in zavezniki in po drugi strani, da zagotovi Fanfanijevi vladi potrebno pomoč. Glede na zahtevo, da pride v vladi do takšne ali drugačne spremembe, je Moro pred dnevi izjavil, kako danes ne obstajajo razlogi in pogoji, da bi se odpovedal sporazum med 4 strankami, ki podpirajo Fanfanija, niti ni pogojev za tesnejše štiristrankarsko sodelovanje v vladi.

S tem se je jasno opredelil za ohranitev današnjega stanja in odbil kakršnokoli spremembo. Morda že bližnja bodočnost pa bo pokazala, če bodo njegovi naporji uspešni.

široko večino izvoljen predsednik Čang, ki ima že šest in šestdeset let. Kot se vidi, ni tudi ta zadovoljil državljanov, ker je začel s čistko v častniškem zboru. Udar kaže, da je bolj desničarsko usmerjen in bo zato gotovo prišlo do novega spora med silami, ki stoje za hrbtom severne in južne polovice Koreje. Spočetka se je zdelo, da stoji za polkovniki vojaškega odbora ameriška roka. Dva dni po revoluciji je pa zastopnik poslaništva Združenih držav izjavil na tiskovni konferenci, da ZDA priznavajo kot pravomočno vlado še vedno le prejšnjo.

Vstop v srednje šole

Solska skrbništva so nam poslala v objavo ministrsko okrožnico št. 10.329, ki obravnava pogoje za vstop v srednje šole. S prihodnjim šolskim letom se učenci osnovnih šol smejo vpisati brez sprejemnega izpita in prvi razred nižje srednje šole. Zadostuje navadna prošnja.

Okrožnica poudarja dolžnost učiteljev, da si prizadevajo izvršiti učni program tako, da bodo učenci uspešno mogli slediti pouku v srednji šoli. Poudarek je tembolj važen, ker je po ustavi določena osemletna temeljna šolska obveznost brez prekinitve. Sprejemni izpit pa bodo morali polagati tisti učenci, ki niso dovršili osnovne šole in bodo do 31. decembra tega leta dosegli deseto leto starosti. Ti morajo vložiti prošnjo za sprejemne izpite do 31. maja tega leta.

LUNA IMA BRATE

Zvezdoznanci so nas do danes učili, da ima naša Zemlja samo enega spremljevalca ali satelita, namreč luno. Profesor Kordylevski z zvezdarne v Krakovu na Poljskem je pa odkril še dva satelite. Oba je tudi fotografiral kot dve zelo oddaljeni meglenini. Razdaljo je izračunal na 400.000 kilometrov, obseg pa imata večji kot naša Zemlja.

UMRL JE GARY COOPER

V soboto je umrl v svoji hollywoodski vili slavn filmski igralec Gary Cooper, junak nešteti cowbojskih in pustolovskih filmov. Star je bil 60 let. Leta 1959 je prestopil v katoliško vero in je tudi umrl kot kristjan.

Uspeh v Zenevi

V torek popoldne se je v ženevski palači Združenih narodov začelo zborovanje za uraditev položaja v Laosu. Sprva je kazalo, da sploh ne bo prišlo do razgovorov. Zastopniki zapadne laoske vlade, ki jo vodi Bun Um, so izjavili, da ne bodo stopili v sejno dvorano, če bodo tam sedeli tudi odposlanci filokomunističnega Pathet Laosa in nevtralistične vlade Suvanna Phuma. Končno se je ameriškemu zunanjemu ministru Rusk le posrečilo, da je tri nasprotne tabore spravil k seji. Pri prvem zasedanju je Rusk napadel komunistični Pathet Laos, da še vedno ni ustavil sovražnosti na bojiščih. Medtem je pa prispelo iz Laosa obvestilo, da so se tam domenili za skupno vlado, sestavljeno iz vseh strank. Izbrali so tudi poseben vojaški odbor, ki bo nadzoroval, da se sovražnosti res ustavijo. Ko bo prišlo do tega, bo odpotovalo v Ženevo odposlanstvo enotne laoske vlade. Sovjetom in Ameriki gre pač za to, da pokrijejo s pepelom žerjavico vsaj na enem nevarnem ognjišču.

Znižajte davke!

Table s takimi napisi so nosili prejšnji teden v Nürnbergu na Nemškem v dokaj čudnem sprevedu. Po vojaško uvrščenih je korakalo po ulicah nekaj stotin — samih dolginov; nekateri celo do dva metra in štirideset visoki. V Nemčiji namreč obstaja zveza ljudi, visokih nad en meter osemdeset, ki šteje skoro 2000 članov. Dolgini so na zborovanju zahtevali, naj se jim znižajo davki, ker imajo več stroškov kot navadni ljudje. Prisiljeni so več potrošiti za obleko, za čevlje, za pohištvo in zato upravičeno upajo, da jih bodo oblasti razumela. Za taknilo se je pa zaradi debeluhov, med katere spada sam finančni minister Erhard. Ti pravijo, da, če vlada ugodni dolginom, mora tudi debeluhom.

SOŽALJE

Gospodu Dušanu Černetu in vseh njegovih družin izražamo globoko sožalje ob hudem udarcu, ki jih je zadel z nenadno smrtjo očeta, g. Alojzija Černeta.

Državni udar na Koreji

V ponedeljek zjutraj je radijska postaja v Seulu javila v svet, da se je v Južni Koreji izvršil državni udar. Vojaški revolucionarni odbor pod poveljstvom generala Čang Do Jounga je zasedel radijsko postajo in vladne palače. Do streljanja je prišlo samo tukaj in je menda obležalo nekaj mrtvih. Dopoldne je prestolnica že imela svoje navadno lice. Vojaški svet je izdal proglas v šestih točkah. V njih naštevajo, da bo poostiril protikomunistično borbo ter se še bolj naslonil na Organizacijo združenih narodov ter na Združene države. Ministrskemu predsedniku Čang Mionu, katerega je odbor zaprl, očitajo korupcijo in da ni ničesar storil, da bi se Južna in Severna Koreja zopet združili.

Južna Koreja je prav prejšnji mesec praznovala obletnico, ko so ljudske sile zrušile dvanajstletno diktaturo predsednika Syngman Rheeja. Namesto njega je bil s

Izdajanje turističnih vizumov za Jugoslavijo poenostavljeno

V prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu je bila v ponedeljek tiskovna konferenca, na kateri je konzul g. Oluić obrazložil časnikarjem nove predpise o izdajanju turističnih vizumov za potovanje v Jugoslavijo. Glavna sprememba in novost sta v tem, da konzulat odslej izdaja prosilcu turistični vizum, s katerim sme v enem letu trikrat potovati v Jugoslavijo in se tamkaj vsakokrat zadržati do 30 dni. Pristojbina za ta vizum znaša 1300 lir. Se vedno pa izdajajo tudi turistični vizumi za enkratno potovanje in njegova pristojbina je nespremenjena (650 lir). Za vizum lahko zaprosiš neposredno na konzulatu ali preko potovalnih uradov. Izdajo ga pa v 24 urah.

O prenosu valute je konzul Oluić dejal, da sme italijanski ali tuji državljan ob vstopu na jugoslovanska tla imeti pri sebi največ 1500 dinarjev v bankovcih po 100 din. Zamenja pa lahko poljubno vsoto italijanskih lir po turističnem tečaju 960 dinarjev za 1000 lir. Kdor potuje čez mejo z vozilom, ki ni

njegova last, mora imeti pooblastilo, ki ga overovijo ali Avtomobilski klub ali sodnija ali notar.

Posebni predpisi veljajo za pristajanje in kroženje po jugoslovanskih teritorialnih vodah z manjšimi ladjami, jahtami itd. kakor tudi za tiste, ki hodijo v Jugoslavijo na lov.

Nespremenjeno pa je ostalo izdajanje navadnega vstopnega in izstopnega vizuma, katerega pristojbina znaša 1950 lir in ki omogoča bivanje na jugoslovanskem ozemlju največ 30 dni. Ta vizum potrebuje, kdor potuje v Jugoslavijo poslovno, na obisk sorodnikov itd.

Novi predpisi, ki veljajo za turistične vizume, predstavljajo brez dvoma precejšnjo olajšavo, saj je strošek manjši in potniki obenem prihranijo mnogo časa, ker je postopek poenostavljen. Jugoslovanski konzulat v Trstu je lani izdal skupno 90.000 vizumov. Zaradi novih olajšav je treba pričakovati, da bo letos obiskalo sosedno državo še večje število turistov.

Socialna okrožnica Janeza XXIII.

V nedeljo se je pred baziliko Sv. Petra v Rimu zbralo okrog sto tisoč delavcev iz šestdesetih držav, da proslavijo 70-letnico znane okrožnice Leona XII. »Rerum novarum«. V dolgem in pisanem sprevedu z godbami in praporji ter v narodnih nošah se je množica zgrnila na prostrani trg. Papež je prišel okoli pete ure popoldne med delavce in sedel na svoj prestol.

V nagovoru na zbrane delavske množice se je Janez XXIII. najprej spomnil socialnih enciklih Leona XIII. in Pija XII. in napovedal, da bo v najkrajšem času izšla nova, tretja socialna okrožnica, ki je potrebna zaradi novih družbenih razmer, katere so se razvile v zadnjih 30 letih. Okrožnica bo obsegala štiri daljša poglavja. V prvem so zbrani socialni nauki Leona XIII. in dveh zadnjih papežev. V drugem poglavju obravnava vprašanja, ki so še od prve enciklike dalje ostala nerešena. To so delavske plače, zasebna lastnina, odnosi med zasebno in državno gospodarsko dejavnostjo, raznovrstne družbene edinice ter obramba človekove osebnosti in njenih pravic. Tretji del obsega nova socialna vprašanja, ki terjajo rešitve od sedanjega zgodovinskega trenutka. Tako je treba rešiti problem kmetijstva, ki v primeri z naraščajočo industrializacijo po vsem svetu vidno nazaduje. Nerešeno je tudi vprašanje bede in lakote mi-

lijonov ljudi. Gospodarsko zaostalim deželam mora pa vse človeštvo vzajemno pomagati.

Zadnje poglavje je posvečeno razpravi o ureditvi socialnih odnosov v luči cerkvenih nauk. Okrožnica se konča s pozivom, naj se okrepi socialna zavest vsakega posameznika.

Enciklika bo najprej prevedena v vse glavne jezike in nato razposlana v svet.

»IZ VSAKE KNJIGE NAM GOVORI ČLOVEK«

Po vojni se je v mnogih kulturnih državah zbudila kulturna zavest. Pisatelji in založniki so uvideli, da je treba knjigo, ki je izraz kulturne stopnje vsakega naroda, razširiti med ljudi. Kakor se dela reklama za drugo blago, tako se mora v današnjih časih ponujati tudi kulturna dobrina, da, včasih celo nevsiljivo ponujati. Zato so se začeli ustanavljati knjižni sejmi, državni in mednarodni. Njih namen je vzbujati zanimanje za knjigo in kulturo tudi med preprostimi sloji; spoznavati preko knjige kulturno stopnjo sosedov in jim dokazati svojo.

Največji taki sejmi so vsako leto v Lipskem in v Frankfurtu. Razstavljalo je 1500 založnikov iz vseh krajev sveta. Nad 100.000

knjig skoro v vseh jezikih sveta si je lahko obiskovalec ogledal.

Jugoslavija je začela prirejati mednarodne sejme knjig od leta 1956 dalje, najprej v Zagrebu, potem v Beogradu. V manjšem obsegu so sledile temu vzgledu tudi slovenske založbe. Lansko leto je bil sejem odprt v Ljubljani, v krasno urejenih Križankah. Založbe so določile popust od 15 do 50 odstotkov. Pomembna prirediteljica je imela precejšen odmev. Letošnji knjižni sejem je bil prirejen od 6. do 12. maja v Križankah v Ljubljani in obenem na dvorišču Rotovža v Mariboru. Knjigarne v vsej Sloveniji so v istih dneh imele interni Teden knjige.

Vrhunski sestanek

Že nekaj časa se je govorilo, da se bosta Kennedy in Hruščev srečala na političnem sestanku. Pobuda je istočasno prišla od obeh strani. Včeraj se je pa ta novica potrdila. Sestanek med dejanskima voditeljema Vzhoda in Zahoda bo v soboto, 3. junija, na Dunaju. Na dnevnem redu razgovorov ni nobene konkretne točke, pač pa bosta oba poglavarja razpravljala o celotnem svetovnem političnem položaju. Kennedyju gre predvsem za dogovor o medsebojnem nadzorstvu glede oboroževanja z jedrskim orožjem. Pred konferenco na Dunaju se bodo bržkone zbrali na poseben sestanek ministrski predsedniki zapadnih držav.

ZIVAHEN PROMET

Eden najbolj živahnih obmejnih prehodov v Italiji je prelaz Brenner. Po podatkih obmejne policije so zaznamovali lansko leto 5.937.270 prehodov oseb po cesti in 2 milijona 200 tisoč oseb po železnici. Skupno torej v obe smeri preko osem milijonov prehodov.

Letos se je promet še povečal. V prvih štirih mesecih je šlo čez Brenner en milijon in 317 tisoč potnikov, kar je za 323 tisoč več kot lansko leto.

Pretresljiva žaloigra v Devinu

Karabinjer ubil 18-letno dekle na njenem domu

V nedeljo kmalu po 10. uri zvečer je bil v Devinu izvršen zločin, kakršnega ta vas in vsa bližnja ter daljna okolica še ne pomnita. Šestindvajsetletni karabinjer, ki je bil že kaka tri leta v službi pri vaški karabinjerski postaji, je s tremi streli iz samokresa ubil 18-letno Ondino Semula, bivajo-

čo v eni izmed ljudskih hiš v Devinu. Uboj je bil izvršen na dekletovem domu. V stanovanju sta poleg zločinca in njegove žrtve bili še 13-letna Ondinina sestra in njena nekaj let starejša sestrična, medtem ko so starši v tistem trenutku bili v vaški gostilni na trgu.

Vsi znaki kažejo, da je morilec, ki je bil doma iz neke vasi v južni Italiji, samo zato nasilno odvzel dekletu življenje, ker se je odločilo dokončno pretrgati njuno ljubezensko razmerje. Sestrica in sestrična sta povedali, da sta iz sosedne sobe iznenada slišali, kako je Ondina zavpila: »Ne, ne, ne naredi tega!« Te so bile tudi njene zadnje besede, kajti takoj zatem so padli trije streli in nekaj sekund nato še četrti. Sosed, ki stanuje v pritličju, je brž pritekel v stanovanje in nato še v dekletovo sobo. Pred očmi se mu je razvrstil grozen in globoko pretresljiv prizor: na postelji je sključeno ležalo Ondinino truplo, na tleh pa je prav tako mrtev ležal morilec, ki je z desnico še stiskal samokres. Očitno je, da je karabinjer prve tri strele oddal dekletu, s četrtim si pa vzel življenje.

Vest o tragičnem dogodku se je bliskovito razširila po vsej vasi in okolici. Mnogi so prihiteli na kraj žalosti in tu prebili vso noč. Okrog polnoči so morilčevo truplo prenesli v poslopje karabinjerske postadke, medtem ko so nesrečno dekle postavili na mrtvaški oder v isti sobi, kjer je prerano končalo svoje dni. Do pogreba, ki je bil v torek, pa so truplo neprestano prihajali kropiti prijatelji, znanci in prebivalci bližnje ter daljne okolice.

Planina Grintavca s Tošcem

(Foto Fr. Močnik)

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tržaškega

Teržaški mestni svet:

PRORAČUN ZA LETO 1961 ODOBREN

Zadnji petek je tržaški občinski svet zaključil razpravo o proračunu tekočega leta. Z 32 glasovi je svet v bistvu odobril predlog proračuna, ki ga je sestavil upravni odbor, le da so se nekoliko povečali izdatki, tako da znaša primanjkljaj, ki bi ga morala kriti država, skupno 1967 milijonov lir, se pravi 14 milijonov več, kot je bilo prvotno predvideno.

Za predlog proračuna so glasovali svetovalci Kršč. demokracije, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke, neodvisnež Tolloy in zastopnik slovenske liste dr. Simčič. Petnajstdnevnik »Demokracija« z dne 15. t. m. med drugim takole opavičuje njegov glas za proračun: »Z zadovoljstvom je ugotovil (dr. Simčič op. ur.), da je dr. Rocco, občinski odbornik za proračun, izjavil, da bo občina imenovala poljske čuvaje. V razgovorih, ki jih je imel s člani občinskega odbora, se je nadalje prepričal, da bo občina poskrbela za izpopolnitev učnih sredstev slovenskih šol. Predvsem pa je dr. Simčič poudaril, da ga veseli, da bo dobila dvojezične napise tudi slovenska šola pri sv. Jakobu. V kolikor zadeva člen 5. Posebnega statuta pa je dr. Simčič dejal, da je v stikih, ki jih je imel, dobil zagotovilo, ki se v bistvu sklada z županovimi izjavami na seji, da bo občina postavila dvojezične napise v vseh tistih predelih, v katerih predstavlja slovenski živelj predpisani delež prebivalstva, in to čim bo odnosi člen Posebnega statuta dobil svoje avtentično tolmačenje.

Čeprav »Demokracija« zatrjuje, da bodo »vsi pametni in trezni priznali, da je ravnal prav«, se s takim stališčem nikakor ne strinjamo. Problemi, ki žulijo slovenske prebivalce tržaške občine, so namreč v bistvu ostali nespremenjeni in nerešeni. Poleg tega odgovorni ljudje niso niti pokazali dobre in trdne volje, da jih rešijo. Cena, ki so jo za odločilni glas v korist proračuna plačali vodilni krogi na občini, je vsekakor prepičala in je ne moremo upravičiti.

Da je tako, je dokazal sam župan Franzil, ko je odbil zahtevo, naj se razpiše natečaj za slovenske uslužbence, češ da je to nepotrebno, ker kar 380 uslužbencev zna slovenski in 121 jih zna hrvaški. Vsak slepec vidi, da je to modrovanje prazno in nepričljivo in da se na ta način le opravičuje današnje razmere v tržaški občinski upravi, kjer so Slovenci v narodnem pogledu dejansko brezpravni. To pa ni in ne more biti v skladu z načeli prave in moderne demokracije.

Nabrežina:

SMETARSKA SLUŽBA IN GOSTINSKA ŠOLA

Na redni torkovi seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta so svetovalci rešili več važnih vprašanj. Tako so sklenili, da bo do konca leta 1962 opravljalo smetarsko službo podjetje, ki je last bratov Danijela in Josipa Trampuža. Občina bo za to delo, ki se bo v glavnem izvrševalo na področju Sesljana, Devina in Štivana, plačevala mesečno 170 tisoč lir. Ugodno je tudi

bila sprejeta prošnja ustanove ENALC, da ji občina brezplačno odstopi nekaj zemljišča ob nabrežinski obali, kjer bodo sezidali poslopje, v kateri bo gostinska šola. Svet je v ta namen dal na razpolago kakih 1500 kv. m zemljišča. S svoje strani se ustanova obvezuje, da bo pri nameščanju nestrokovnega osebja dajala prednost domačinom in obenem brezplačno izšolala tri gojence iz devinsko-nabrežinske občine.

Svetovalci so nadalje razpravljali o prošnji, ki jo je bilo vložilo avtobusno podjetje La Carsica, da se ji proda skupno 3.500 kv. m zemljišča v bližini županstva. Gre za delno že obzidan prostor, na katerem namerava to podjetje zgraditi garažo za avtobuse in stanovanjsko hišo za svoje uslužbence. Svet je sklenil, da se vse to zemljišče proda za skupno ceno 2 milijona 315 tisoč lir.

Repentabor:

PRIČELI BODO UREJEVATI POTI

Z gospodarskim načrtom 1960-61 je bil repentaborski občini nakazan znesek 4.200.000 lir za položitev asfaltnega plašča po glavnih cestah v Repnu in na Colu. Na dražbi, ki jo je razpisal Tehnični urad v Trstu, je ta dela prevzelo podjetje CESIA. Ceste prično urejevati v najkrajšem času.

Te dni so tudi nekateri delavci Selada začeli popravljati nekatere obcestne zidove v raznih vaseh repentaborske občine. Nič pa še ni znano, kdaj bodo pričeli izvrševati določena večja popravila na šolskem poslopju.

Žaloigra v Devinu

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na zadnji poti je mlado dekle spremila velika množica. Krsto, pred katero so bili razvrščeni mnogi venci in šopki cvetic, so nosili domači fantje v belih srajcah, obdajala pa jo je vrsta belooblečenih deklet. Žalne obrede je opravil devinski dekan. Ko so na štivanskem pokopališču pričele padati na krsto prve lopate rdeče kraške zemlje in se je k Bogu glasno dvigala molitev za rajnko, so se pogrebci šele dokončno zavedli, da mladega dekleta res ni več.

Tako se je to, kar naj bi bila ljubezenska idila, spremenilo v eno najbolj presunljivih žaloiger, kar jih pozna zgodovina naših krajev.

Za morilca, ki si je po zločinu vzel življenje, velja sicer stari latinski rek »mors omnia solvit« (smrt vse razrešuje), vendar vseh preostalih ta tragedija nikakor ne razrešuje dolžnosti, da spoznajo in, če je treba, tudi s prstom pokažejo na posredne in neposredne, globlje in daljne vzroke, zaradi katerih je do žaloigre dejansko prišlo.

Naj prerano umrlemu dekletu sveti večna luč. Staršem in sorodnikom pa izražamo globoko občuteno sožalje.

DAROVI

Namesto cvetja na grob Alojzija Černeta daruje Dorica Berginc 1.000 lir za sklad Novega lista.

ZASTOPNIKI AKADEMIKOV

Kot smo že poročali, so tržaški vseučiliščniki pred kratkim izvolili svoje stanovsko predstavništvo. Na osnovi števila preferenčnih glasov so bili izvoljeni tile slovenski akademiki: Marko Udovič, Igor Kosmina in Karel Primožič. Prvi je kandidiral na listi Adria, ostala dva pa na levičarski listi UGI.

† ODVETNIK OKRETIČ

V soboto ponoči je nenadoma umrl tržaški odvetnik dr. Henrik Okretič v starosti 73 let.

Rojen je bil v Pazinu. Pred prvo svetovno vojno se je pa naselil v Trstu, kjer se je tudi živahno udeleževal političnega življenja. Po vojni se je pa umaknil iz javnosti. Naj počiva v miru!

POROKA

V svetoivanski cerkvi v Trstu sta si pred kratkim obljubila večno zvestobo gđc. Mirela Urdih in g. Peter Merku. Zeninu in nevesti, ki izhajata iz znanih in zavednih slovenskih družin iz Trsta, želimo mnogo sreče in božjega blagoslova v novem življenju.

Cestitkam in voščilom se pridružuje uredništvo Novega lista.

Beneška Slovenija

ČEDAD

Vsaki dve leti se ponavlja v Čedadu razstava značilnih vin iz Furlanije in spodnjih krajev Beneške Slovenije. Razstave se udeležujejo tudi vinogradniki iz goriške pokrajine. Letošnja razstava je določena za tri dni, in sicer od 27. do 29. maja. V zvezi z vinsko razstavo bo prirejena tudi razstava poljedelskih strojev ter ogled izdelkov domačih umetnikov. Razume se, da bo tiste zadnje dni maja v Čedadu tudi sejem z zabavišči in običajnimi »komedijami«. Čedadski semenj in vinska pokušnja privablja v mesto mnogo gostov.

GROBJE

Dober zrak, bržkone pa še bolj skromno in pošteno življenje je vzrok, da žive med nami prav stare in čvrste korenine. Beneška Slovenija je že od nekdaj slovela, da marsikateri njen prebivalec učka zelo visoko starost. V naši vasi živi stari Jožef Tomazetič, ki še kar krepko nosi na plečih svojih 94 let. Če ga vprašate, kako jih je čakal, se odreže, da delo in skromno — jelo pomagata za dolgo življenje. Bog ga živi!

KLENJE

V naši skromni vasi Klenje blizu Špetra ob Nadiži živi najstarejši mož vse videmske pokrajine. Ta čvrsta korenina je Jožef Jusič, ki bo stopil čez nekaj mesecev v prav redko starost — 106 let! Kljub neverjetno visoki starosti pravi, da bi rad še dalje živel, ker mu nič ne manjka... Pritožuje se samo zaradi sluha, ki mu ne služi več tako dobro kot pred leti. Stari Jusič je prava dobričina; kakor v starosti, tako se odlikuje tudi v pobožnosti. Vsako nedeljo prihaja k maši v vaško cerkvico; rad sprejema duhovne obiske in se pogovarja z gosposdi v domači govorici. Pred nekaj dnevi je imel odličen obisk. K njemu je prišel sam videmski nadškof, da ga pozdravi in blagoslovi. Starček je bil ves ginjen.

VOLITVE

Prejšnji teden so različne stranke posle v Gorico svoje volilne moze na volilno borbo. Na Battistijevem trgu je govoril novofašistični poslanec. Morebiti se je mož spomnil, da je pred dvajsetimi leti prav na istem trgu kričal njegov vzornik Mussolini in med bruhanjem pen iz ust zagotavljal, da bo ukazal vse Slovence iztrebiti. Zato je tudi njegov slednik razgrajal med vsem svojim govorom večinoma proti Slovincem, našim šolam, dvojezičnosti, in sicer tako, da se je zdelo preveč že samim poslušalcem. Kako bodo mislini dejansko koristili občinski ali pokrajinski upravi, o tem ni znal nič povedati.

V petek je govoril zastopnik socialnodemokratske stranke poslanec Orlandi. V dvorani Petrarca, v nekdanjem slovenskem Trgovskem domu, ga je poslušalo le malo ljudi. Napadel je novofašiste in komuniste, češ da niso prav nič storili v zadnjih 15 letih za italijanstvo Gorice, kar mu bodo prvi gotovo zamerili, ker se čutijo od višjega bitja poslani, da ščitijo italijanstvo mesta, seveda samo z blatenjem naše manjšine.

Bolje je bil obiskan volilni shod liberalnega prvaka poslanca Malagodija v Verdi-

- Kanalska dolina

Vsi, ki našega Jožeta Jusiča poznamo, mu iz srca kličemo, da bi čakal vesel in čil svoj 106. rojstni dan!

BRDO

Na ovinku v Karniji, kjer se cesta odcepi proti Tolmezzu, se je v nedeljo dopoldne pripetila avtomobilska nesreča, ki bi imela lahko hujše posledice. Iz Trbiža je privozil s precejšnjo naglico 34-letni profesor Aleksander Molaro, doma iz Brda. Po cesti iz Venzona je pa pridiral odvetnik Formentini iz Gorice. Na ovinku je v njegov avto trčil Molaro in ga prevrnil na levo. Vozniku se ni zgodilo nič hudega, razen nekaj prask po glavi: Huje jo je plačal pa naš rojak. Ves sprednji in desni del njegovega voza je močno poškodovan in stlačen. Hude rane je zadobil po nogah in rokah tako, da se bo moral več časa zdraviti v videmski bolnišnici.

—0—

Omeniti moramo tudi, da je zakladni minister odobril naši občini najem posojila 5 milijonov in 900 tisoč lir, ki pojdejo za popravila šolskih poslopij.

OVČJA VAS

Ovčja vas ima v zgodovini planinstva že sloves, da počiva na njenem pokopališču marsikateri previden ali nep previden planinec. Med nepredvidneže spadata tudi dva mladeniča doma iz koroških Borovelj. Na Vnebovhod sta pridirkala v Ovčjo vas in se kar brž odpravila h koči Pellarini. Tu sta pustila opremo ter začela plezati na Viš. Mladeničema se je zdelo vse kar smešno lahko. Zgrešila sta pa smer ter sta prišla šele z nočjo na vrh. Začelo je snežiti, stene so se pokrile z ledeno šipo, nazaj ni bilo mogoče. Na vrhu sta brez odeje in hrane vso noč prezebala. Na pol mrtva sta naslednji dan potrebovala celih trinajst ur, da sta prišla do koč. Rešilni oddelki in vojaštvo so že iskali ponesrečenca, ko sta se napol mrtva privlekla v dolino.

jevem gledališču. Najprej je pohvalil župana Bernardisa, ki je sedel na galeriji. Potem je ostro govoril proti ustanovitvi avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine, češ da bi nova dežela pomenila pravo nesrečo za vso Italijo. Krščanskim demokratom v Gorici je pa očital, da prveč popuščajjo socialistom. Potem je spet obravnaval splošna politična vprašanja in je končal z besedami, da je treba braniti svobodo, posebno v Gorici, »ki je predstraža civilizacije«. Liberalna stranka, ki razpolaga, če sodimo po zunanjih znakih, z velikimi sredstvi za volilno borbo, je izdala tudi devet načelnih točk za delo svojih bodočih zastopnikov v občinskem svetu. Prva je prav tista proti deželni samoupravi, češ da so sestavljalcji ustave imeli pred očmi varstvo manjšinskih pravic. Manjšina pa je po mnenju liberalcev tako majhna, da to vprašanje sploh ne pride v poštev.

Menimo, da ni zavednega Slovenca, ki bi imel še kaj simpatij do tako liberalnih načel.

FANFANIJEV GOVOR

V nedeljo zvečer je imel ministrski predsednik Fanfani napovedani govor v telovadni dvorani v Gorici. Medtem ko je na trgu pred dvorano govoril misinski poslanec De Marzio, se je dvorana skoro popolnoma napolnila. V začetku je strankin tajnik Coianni predstavil govornika in navedel vrsto podatkov o razvoju goriške občine in pokrajine.

Precejšnja živahnost je pa nastala med poslušalci, ko je Fanfani, ki je dober govornik, začel z nekoliko utrujenim glasom govoriti, kako ga veže očetov spomin na Gorico. Zagotovil je, da bo vlada budno podpirala vsak napredek goriškega prebivalstva. Ni pa prišel kot demagog in tudi ne kot trgovec, ki z obljubami išče glasove za svojo stranko. Tedaj je nekdo iz občinstva zavpil: »Tukaj so tudi delavci!« Govornik je takoj odvrnil, da bo vlada v prvi vrsti z novimi odredbami poskrbela za poljedelstvo in še posebej za delavce v tržiški ladjedelnici, ki se nahaja v težavah... »Zaradi monopolov«, je spet zavpil glas. Fanfani je puščico odbil, češ kako je pa mogoče, da v Sovjetski zvezi ne prospeva poljedelstvo, ki ni v rokah monopolov. Zopet je neznanec vprašal, ali je vlada prejela neko vlogo. Med vpitjem »Ven z njim!« je bilo težko slišati nadaljnje besede, a Fanfani je zavpil v mikrofona, da smo v demokratični državi in da je vesel, če kdo misli s svojo glavo ter naj puste besedo tudi opoziciji. V šali je pripomnil, da pisma nima, samo uro da ima v žepu. Sledil je še medklic: »Sem Italijan, ki hoče svobodo!« Na to zopet Fanfani: »Ne vem, kateri stranki pripadate, toda želim vam, da bi v vsaki državi uživali tako svobodo, kakršno imate v tem trenutku...« Nastalo je zopet vpitje in neznanca so odstranili iz dvorane.

Predsednik je nadaljeval govor s stvarnim naštevanjem dohodninskih poviškov, delavskih plač in o gradbah delavskih stanovanj. Zanimanje so zbudile njegove besede o kalabreških kravah in kako je pozval in odslovil nepošteno upravitelje fondov za

Iz Goriške

Južno Italijo. »Tudi visokim uradnikom sem rekel: izberite si naslonjač (poltrono), dveh ne boste več imeli,« je poudaril, namigujoč na mnogostranske visoke zaslužkarje in svoj namen, napraviti red v državni upravi. Po nekaterih drugih duhovitih pripombah in vmesnem monotonem naštevanju je končal dolgi govor z besedami, da ni prišel iskat glasov, marveč vzbuditi vse k delu za še večjo Italijo v svobodi in demokraciji.

Govor je bil precej stvaren in zelo malo demagoški, vendar se pa ni ministrski predsednik niti z besedico dotaknil potreb in pravic Slovencev, ki tudi prebivajo v tej pokrajini. Ravnal je torej tako, kot da nas ni in da manjšinsko vprašanje sploh ne obstaja.

ŠTEVERJAN

»Eno lodrigo za Gorico«, tako geslo bi pravzaprav moralo biti napisano na letakih tretje volilne liste, katere pobudnik je gospod baron. Za svoj znak si je namreč izbral buč vina in spodaj napis »Per Gori-zia« (Za Gorico). Ta lista zagovarja kot načelno točko pridružitve Števerjana h goriški občini. Na letakih, ki so jih trosili kar iz letala, je v čudovito zaviti slovenščini zapisano, da bi Števerjanci lahko bili deležni »razteznosti vseh možnih koristi carine proste cone«. Skupina ljudi, ki je šla gospodu na lim, pravi nadalje, da se bo napeljal vodovod po vsej vasi, čeprav ve, da je v ta namen že izposlovanih 20 milijonov lir in da se bodo dela za vodovod kmalu začela. Isto velja za asfaltiranje cest. V predzadnji točki stoji obljuba »takojšnje zvišanje vrednosti zemljišč«. Katerih? Števerjanskih občanarjev gotovo ne, ker jih nimajo ali pa ne prodajajo! Nemara skuša kdo drugi prodati za visoke denarce kake svoje kose, ki mu ne služijo več?

V nedeljo se je zopet pojavilo baronsko letalo in metalo letake na glave ljudstva, ki se je zbralo k prireditvi v borovcih. Na letakih »Ali veste?« in s pozivom za »Tretjo listo« so navedene številke 4 milijonov lir za plače uradnikov in županov honorar, ki da znatno presegajo občinske davke. Občanarji pa vedo, da znaša županov honorar osem tisoč mesečno in da je davek v goriški občini približno 12 tisoč lir letno na glavo, v števerjanski pa okrog tri tisoč, ne pa dvakrat toliko.

O ostalih številkah se pa da še marsikaj povedati. Po Števerjanu se tudi dosti govori, kako je prišlo do tretje liste. Občanarji pa se dobro zavedajo, da morajo za vsako ceno ohraniti občino v svojih rokah.

CESTA V ŠEMPETRU PRI GORICI

Vse izletnike in poslovne ljudi je zadovoljila novica, da so onkraj meje izročili prometu novo cesto iz Rožne doline v Šempeter. Nova cesta teče tik ob progi in mejni črti. Dolga je 1300 metrov ter nima več tistega nerodnega vzpona kot stara cesta. Vozišče je široko šest metrov in dobro asfaltirano; ob obeh straneh bo novogoriška občinska uprava uredila še posebno stezo za kolesarje in drugo za pešce.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Odgovornost za naše otroke

Te dni je prišlo v neki vasi na Tržaškem do strašne tragedije. Mlad karabinjer je ustrelil osemnajstletno dekle in še sam sebe. Dve družini sta pahnjene v brezmejno žalost, zlasti še družina nesrečnega dekleta, in vse prebivalstvo na Tržaškem je še vedno pod težkim vtisom tega groznega dogodka.

Toda okoliščine, v katerih je prišlo do umora in samomora, so take, da nas siliho spregovoriti tako našim staršem kot tudi mladini nekaj resnih besed. Zdi se nam namreč, da je ta zločin logična in celo nujna posledica današnje vzgoje in današnjega obnašanja naše mladine. Prej ali slej je moralo priti do tega in gotovo je, da to ni zadnji tak primer, če se starši in mladina ne bodo zavedli svoje odgovornosti. Ne mislimo moralizirati in naše pisanje ni mišljeno kot očitek nikomur, radi pa bi vzdramili naše ljudi, da bi se zavedli nevarnosti, ki groze njihovim otrokom. K temu nas silita vest in čut odgovornosti, ki mora biti v poštenem tisku vedno živ in buden.

DANASNJA MLADINA

V svetu se veliko piše in govori o tem, da je današnja mladina prej zrela kot v nekdanih časih. To pa je res le, v kolikor velja za telesno zrelost, ker danes mladini ne manjka ničesar, kar pospešuje njeno telesno rast in razvoj. Obilna in raznovrstna hrana, vitamini, zdravila, krepila — vse to nudijo danes starši svojim otrokom, tudi če žive v še tako skromnih razmerah. Skoro vsak otrok raste pod rednim zdravniškim nadzorom. Zato raste današnja mladina telesno zdrava in močna ter dozorja mnogo prej, kot so dozorevale prejšnje generacije. Toda duševno ne dozori nič prej kot nekdaj mladina. To pedagogji in psihologi vedno spet ugotavljajo. Mnogi odlično hranjeni in blesteče razviti »čudežni otroci« iz predšolske dobe se v šoli na veliko razočaranje svojih staršev izkažejo navadno povprečne in le užaljena trma staršev jih sili, da morajo študirati, čeprav bi šli mnogo raje v kakšno obrt. In prav nič drugače ni z doraščajočo in »doraslo« mladino. Kljub svoji razvitosti taki »odrasli« mladinci še davno niso za življenje zreli ljudje. Osemnajstletno dekle še ni duševno zrela ženska, pa naj je telesno še tako »dorasla«; in tudi osemnajstletni fant je še daleč od tega, da bi se lahko uvrščal med zrele moške. To upoštevajo zakonodajci skoro vseh držav na svetu.

Z ozirom na to je jasno in nujno, da taka telesno odrasla, duševno pa še nezrela mladina ne sme ostati brez skrbnega in pametnega nadzorstva tistih, ki so odgovorni za njeno blaginjo. In to so predvsem starši. Zato naj bi očetje in matere skrbno bdeli nad tem, kaj počno njihovi »odrasli« 18-letni sinovi in hčere. Osemnajst let — to je starost »teddy boyev«, starost »tepištev« in njihovih prijateljev. Seveda mladenič ali mladenka, ki zaideta v tako družbo, zaradi tega še nista izgubljena, vendar pa sta v največji nevarnosti, da ju bo pokvarjena družba prej ali slej potegnila s seboj v kako kriminalno pustolovščino, če ne v grd zločin. Z nepremišljenim dejanjem si lahko pokvarita in otežita vse življenje.

DOLŽNOSTI STARŠEV

Vse obsodbe so vredni tisti starši, ki puste mladini preveč svobode — ali celo popolno svobodo — kar zadeva družbo, v katero zahaja, zanašajoč se na njeno »pamet« in »odraslost«. Tudi najbolj pameten mladenič in mladenka bosta napravila v tej starosti še celo vrsto napačnih in nepremišljenih korakov, pred katerimi ju lahko obvaruje le pameten nasvet staršev. Lastne izkušnje, ki so najboljši svetovalec, bodo prišle šele s časom.

Slabo je tudi puščati taki »odrasli« mladini popolno prostost v ljubezenskem pogledu. Če se hoče tak »odrasel« fant ali dekle poročiti, mora predložiti pristojnim državnim in cerkvenim oblastem dovoljenje svojih staršev. Osemnajstletnik pa so še cela tri leta oddaljeni od starostne meje, ki jo smatra cerkveni in državni zakon za primerno, ko lahko priznata mlademu človeku sposobnost lastne trezne presoje. Kako morejo torej starši z mirno vestjo dopuščati, da se njihov osemnajstletni in morda še mnogo mlajši otroci »samostojno« odločajo v zadevah, katere mora tudi resnično zrel človek zelo dobro in temeljito premisliti.

Tudi izgovor, da se ne more nič zgoditi, če zahaja »fant« v hišo k dekletu, je jalov. Prav to lahko privede do tragedije, ker vzbuja morda tudi v nezrelem ali duševno neuravnovešenem zaljubljenecu upe in pričakovanja, katerih se oklene z vsem svojim bistvom in katerim se potem ne more več odreči ter je pripravljen storiti rajši najhujši zločin — umor ali samomor. Naravnost neodgovorno pa je s strani staršev, če puste mlado dekle samo v hiši s tujim človekom, ki ga komaj poznajo in ga niti v najboljšem primeru v kratkih mesecih ne morejo do konca spoznati, če je sploh mogoče kakega človeka do konca spoznati. »Zaroka« — to je puhla, prazna, konvencionalna beseda brez prave vsebine. Največkrat služi samo za izgovor ali pa pomeni za enega izmed obeh nepremišljeni jamstvo, ki bi ga kmalu le prerad vzel nazaj.

Najhujše pa je morda to, da vzgajajo danes premnogi starši svoje otroke in zlasti dekleta tako, kot da bodo opravljale v življenju samo ljubezensko, ali bolje rečeno: seksualno funkcijo. Vsa njihova skrb — in to velja posebno za matere — je preračunana v to, da bi bile njihove hčerke kar najbolj privlačne za mlade moške, da bi lahko tako čimprej in čim širše izbirale. Mlado dekle, ki je že tako nagnjeno k temu, da pretirava vlogo telesne ljubezni in čustvenosti v človeškem življenju, si začne tako domišljati, da je ljubezen edina vrednota, zaradi katere se splača živeti. In zato imamo danes ravno med mladimi dekleti od petnajstega do dvajsetega leta toliko samomorov in poskusov samomora zaradi »nesrečne« ljubezni, ki bi jo morali označiti samo za razblinjeno iluzijo in razočarano nespamet. V nekoliko manjši, a še vedno v vse preveliki meri velja to seveda tudi za mladeniče. Iz njih se rekrutirajo morilci mladih deklet.

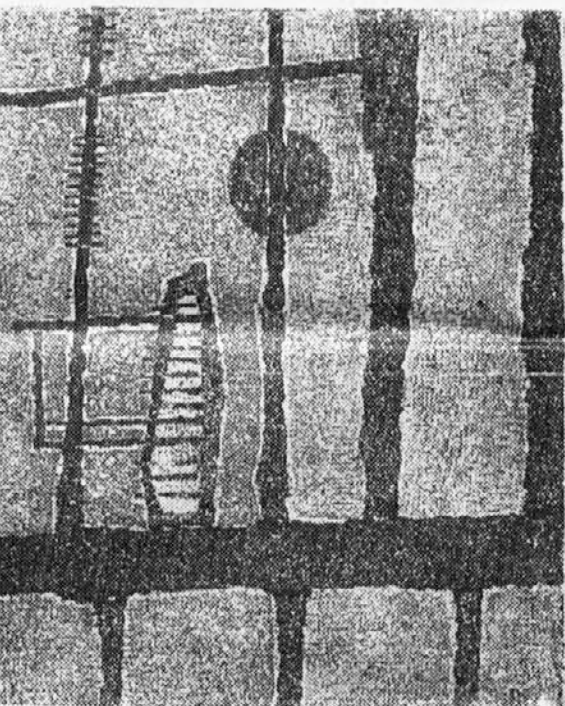
LAŽNI IDEAL

Prišli smo tako daleč, da je velikemu delu današnje mladine preostal samo še en ideal — in to lažni »ideal«; seksualnost. »Sex appeal« — to naj bi veljalo več kot vse drugo. Seveda mladina sama nima glavne krivde pri tem. Ne, glavno krivdo nosijo filmski producenti in režiserji, uredniki ilustriranih tednikov, ki si delajo reklamo z goloto, uredniki listov, ki hlastajo samo za seksualnimi škandali, določeni ustvarjalci mode, in še marsikdo, ki se mu svet klanja in ga časti, a bi v resnici zaslužil najstrožjo obsodbo zaradi pohujševanja mladine. Mladina je žrtev te preračunane reklame, za katero se skrivata perverznost, preobledenost in pohlep po denarju. Toda mladim ljudem bi morali stati ob strani njihovi starši in vzgojitelji, med katere uvrščamo tudi duhovnike.

Predvsem pa je treba dati naši mladini novih idealov. Tudi v tem grešimo največ mi, starejša

generacija. Ali smo znali mlade pripraviti do tega, da bi vzljubili in spoštovali kak ideal, ki v resnici zasluži to ime? Le premnogi starši tonejo sami v materializem, ki ne pozna idealov razen čutnosti in materialne blaginje. Mladini so znali vcepiti le pohlep po tem, 11 — — — — — ji niso znali povedati o domovini, o narodni — — — — — človeških idealih. Kvečjemu da so jo na — — — — — po poti konformističnega kimanja kakšnemu političnemu agitatorju. V premnogih naših ljudeh je zamrl že vsak smisel za vrednote naroda, ki so hkrati vrednote splošne človečanske vrednosti. V večini starejših je že skoro ugasnila ljubezen do lastnega naroda. Nadomestili so jo z raznimi čisto abstraktnimi frazami, ki pa mladini ne morejo nadomestiti resničnih idealov. Zato se čuti neutešena, prazna, nemirna in si išče potešenosti tam, kjer je v resnici ne more najti — v zgolj telesnih užitkih. In to jo neredko privede v katastrofo.

Našo mladino moramo spet začeti usmerjati v idealno delo za narodne in človečanske ideale, zaposliti bi jo morali predvsem kulturno, pa tudi politično, dati bi ji morali ideale in cilje, za katerimi bi z veseljem in navdušenjem stremela. S tem jo bomo obvarovali nesreče in zagotovili našemu narodu bodočnost. In da to dosežemo, je dolžnost nas vseh, predvsem pa staršev, vzgojiteljev, duhovnikov, politikov in tiska. To smo dolžni mladini, že iz ljubezni do nje. Vsako mlado življenje predstavlja neskončno vrednost, ki ne sme iti v izgubo. Niti eno več.

Lojze Spacal — Soline pozimi

Festivali, festivali...

Ta mesec se začne v Evropi vrsta glasbenih in gledaliških festivalov, ki se ne bo več pretrgala tja do konca oktobra. Vsako mesto, ki ima kaj glasbene tradicije, ali pa tudi ne, skuša spraviti na noge lasten festival, katerega pobudniki so mnogokrat samo lokalpatriotizem in koristi tujskega prometa. Seveda pa so nekateri teh festivalov res odlično pripravljeni in po pravici uživajo mednarodno sloves ter že spadajo k evropski kulturni tradiciji.

Festivalsko serijo sta odprla mednarodni beneški festival sodobne glasbe in glasbeni festival v Wiesbadnu, kjer pa letos nimajo na sporedu kakšnih posebnih novosti. Italijansko operno gledališče zastopa tam ansambel iz Palerma, jugoslovansko pa ansambel beograjske opere, ki že kar redno gostuje na wiesbadenskih festivalih.

Ta mesec prirejajo operni festival tudi v Bordeauxu, kjer so predvajali zanimivo novost, in sicer opero, za katero je napisal besedilo slavni Anouilh, glasbo pa je zložil Damase. Opera ima naslov »Colombe« in je doživela lep uspeh. Dirigiral jo je Damase sam.

Junija bo festival na Dunaju, kjer imajo na programu precej glasbe Richarda Straussa. Junija bo tudi festival v Zürichu, kjer imajo na sporedu krstno izvedbo nove Martinujeve opere »Grška strast«.

Sledil bo »Holandski festival«, na katerem bodo

gostovali številni italijanski solisti, med njimi peva Graziella Sciutti. Dirigent Francesco Molinari Pradelli bo vodil izvedbo Puccinijeve opere »Turandot«, dirigent Giulini pa »Figarovo svatbo«. Festival v Bayreuthu bo kot navadno posvečen Wagnerjevi glasbi, festival v Helsinkiju pa Sibeliusovi. Ta dva festivala zato ne nudita nikakih novosti, razen v zasedbah. Festival v Münchenu se je specializiral za Straussov in Mozartov repertoar. Zasedba bo odlična. Potem bodo na vrsti festivali v Luzernu, Berlinu, v Aix-en-Provence, v Stockholmu, Atenah, Edinburghu in Santanderju.

Te dni se je začel glasbeni festival v Florenci, ki nosi ime »Maggio musicale fiorentino«, septembra pa bodo imeli festival v Perugii. Avgusta bodo priredili v Izraelu svoj prvi veliki mednarodni glasbeni festival. Med novimi festivali, katere bodo letos krstili, naj omenimo samo onega v Bathu, za katerega so si zagotovili gostovanje Menuhina. Tudi v Združenih državah zdaj že ne manjka več letnih glasbenih festivalov, pri čemer pa je omeniti kot paradoksa, da so se v domovini jazza doslej prav jazz festivali najmanj posrečili. V glavnem zato, ker so tako glasbeniki kot ljubitelji jazzja precej vročeglavi in začno na višku razgretosti uporabljati tolkala tudi za točenje po glavah.

GOSPODARSTVO

Kadar upravljalimo strupena škropila...

V našem vsakdanjem življenju, posebno v gospodinjstvu in v kmečkem gospodarstvu se moramo boriti proti mrčesu, ki nam povzroča sitnosti in nam je prevečkrat celo zelo hudo škodljiv. Računajo, da uničijo živalski škodljivci na vsem svetu skoraj tretjino vseh kmečkih pridelkov. Zato je razumljivo, da je človek moral tem škodljivcem napovedati boj.

Za uničevanje škodljivcev smo pred nekaj desetletji imeli prav malo zares učinkovitih sredstev. Najboljša so bila tista, ki so v svoji sestavi imela bolhača (piretro), izvleček kvasijevega lesa in nikotin. Po drugi svetovni vojni je opravil čudovito delo DDT, ki je razkužil skoraj ves svet in ki je razen proti hišnemu mrčesu učinkoval tudi proti celi vrsti drugih živalskih škodljivcev. A ti ne pridipravi se prilagajajo DDT, ki polagoma izgublja svojo učinkovitost na nove rodove škodljivcev. Kot najboljši primer služi krompirjevec ali koloradski hrošč, na katerega DDT ne učinkuje več in zato danes proti njemu uporabljamo močnejša sredstva, hujše strupe. Isto velja tudi za muhe in komarje. Vedno močnejša sredstva, vedno hujše strupe moramo uporabljati tudi za uničenje drugih škodljivcev. Strupi pa ne učinkujejo samo proti živalskim škodljivcem, temveč so nevarni tudi za ljudi, saj se prevečkrat zgodi, da se kdo zastrupi, ker pri pripravi in uporabljanju strupa ni dovolj pazil. Kadar uporabljamo strupene pripravke — predvsem v kmetijstvu — moramo paziti na tole:

1. Vsak strup moramo predvsem dobro poznati in vedeti, kako deluje. Vedeti moramo, ali učinkuje, če ga zaužijemo, če ga vdihavamo in če pronikne skozi kožo. Poleg tega moramo vedeti, v kakšni razredčnosti je še vedno strupen.

2. Če imamo opravka s strupom, če z njim pripravljamo škropilo, ki ga potem

razpršimo, moramo biti primerno oblečeni. Na sebi moramo imeti posebno delovno obleko (tuto), rokavice — da ne zmočimo rok, masko — da ne vdihujemo in naočnike za zavarovanje oči. Kdor bi si zmočil roke, naj si jih takoj umije z vodo in milom.

3. Paziti moramo, da ne škropimo in ne prašimo proti vetru. Če s strupom škropimo ali prašimo kakšno povrtnino, je ne smemo vsaj nekaj časa pobirati in je uživati. To velja tudi za dozorelo sadje in za zelenjavo, ki raste pod sadnim drevesom. V nekaterih primerih se strup kmalu izgubi — pri toxfidu po 3 dneh —, a večinoma komaj po 3 tednih. Prav je zato, če pridelek operemo v več čistih vodah.

4. Posebno pozornost moramo imeti pri hranjenju strupov in za posodo, ki jo uporabljamo. Otroci in neodgovorne osebe ne smejo imeti dostopa! Omenjena posoda mora biti skrbno oprana in splahnjena, v posebnih primerih tudi sežgana.

Končno opozarjamo, da je na posodi, v kateri smo kupili strup, navedeno zdravilno sredstvo v primeru, da bi se zastrupili. Če se to zgodi, moramo hitro poklicati zdravnika in mu jasno povedati, kakšen strup smo uporabljali. Le tako bo zdravnik takoj predpisal pravilno zdravljenje.

—0—

Pridelek in potrošnja krompirja

V zadnjih letih je znašal v Italiji pridelek krompirja okoli 36 milijonov stotov. Pridelujejo ga v vseh deželah, a sorazmerno največ v Campaniji (pokrajina Neapelj 3 milijone stotov), v Abrucih, katerim sledijo Benečije, Piemont in Lombardija.

Gojijo pa tri vrste krompirja: navadni krompir za človeško in živalsko prehrano, zgodnji predvsem za izvoz in sladki krompir (batata). Zgodnji krompir pridelajo v Liguriji že novembra meseca, v zimskih mesecih pa ga kopljejo v okolici Neaplja, na Siciliji in drugod; navaden krompir začnejo kopati na Siciliji v začetku maja, sladki krompir pa pridelujejo samo za prehrano in največ v Kalabriji, Puljah in Laciju, deloma tudi v Benečijah.

V trgovini z inozemstvom pride v poštev predvsem zgodnji krompir, katerega izvozijo povprečno po 2 milijona stotov letno, največ v Nemčijo. Uvoz je približno polovico manjši; uvažajo pa predvsem semenski krompir, največ holandskega.

Potrošnja krompirja za prehrano je v Italiji zelo nizka, saj znaša letno komaj kakih 50 kg na osebo. Manjša potrošnja je samo v Grčiji in v Turčiji, v vseh ostalih evropskih državah se suče letno okoli 100 kg na osebo, v nekaterih državah pa je še mnogo večja. V Franciji znaša potrošnja na osebo in leto 120 kg, v Nemčiji 150 kg, največja pa je na Irskem in na Poljskem — okoli 180 kg. Temu sorazmerno pa mora biti tudi proizvodnja. Mala Irska pridelava letno nad 20 milijonov stotov krompirja, malo večja Avstrija 36 milijonov (kot Italija), Anglija nad 60, Francija 150, zapadna Nemčija pa 250 milijonov stotov.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 21. maja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Birmanska urica«, zgodba za otroke (Lojzka Lombar), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika tedna v Trstu; 17.00 Tržaški obiski: Dolina in Boljunec; 18.30 Glasbene slike — Smetana: Vltava, Gaudiosi: Na Camaldoli; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »Nesrečni lovec« (Martin Jevnikar); 22.05 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 22. maja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Koncert baročne glasbe; 19.00 Znanost in tehnika — Aljoša Vesel: »Italia 61«: Mednarodna razstava dela; 20.30 Čajkovski: »Pikova dama«, opera v treh dej. Orkester Beogradske Državne Opere vodi Krešimir Baranovič.

• TOREK, 23. maja, ob: 18.00 Radijska univerza — Miran Pavlin: Nova obzorja sodobne metalurgije: »Litij, kovina XX. stoletja«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Tvorcnica sanj, obzornik filmskega sveta; 22.00 Poezija starodavnih orientalskih ljudstev — Franc Jeza: »Babilonsko asirska poezija«.

• SREDA, 24. maja, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 O glasbi in glasbenikih v anekdotah: »Pogled v skladateljsko delavnico: Beethoven in Čajkovski« (Dušan Pertot); 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starec); 20.30 »Zapravljevec«, igra v treh dej. (Raimund Ferdinand - Fran Albrecht), igrajo člani RO.

• CETRTEK, 25. maja, ob: 18.00 Radijska univerza — Rafko Dolhar: Človek in okolje: »Človeški činitelj pri cestni nesreči«; 19.00 Sirimo obzorja: Sege in običaji drugih narodov — Mara Kalan: »Spanci in Portugaleci«; 20.30 Veliki simfonični orkestri. Približno ob 21.10 Književnost: Fran Albrecht in njegovo izbrano delo »Odsevi časa«; 22.00 Umetnost — Vili Hajdnik: Obisk sedeža UNESCO.

• PETEK, 26. maja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Šola in vzgoja — Mara Kalan: »O otroški krutosti«; 21.00 Gospodarstvo in delo; 21.15 Koncert operne glasbe; 22.00 Obletnica tedna — Tone Penko: »Spomin na Sebastiana Kneippa, ob 140-letnici rojstva«; 22.15 O slovenski klavirski glasbi — Janko Grilc: »Marjan Lipovšek«.

• SOBOTA, 27. maja, ob: 15.30 Dobrodošle! Plošče prvi čv oddaji; 15.30 »Sveder«, radijska komedija (Gino Pugnetti - Mirko Javornik), igrajo člani RO; 18.00 Radijska univerza — Stanko Janežič: Deset stoletij ruske duhovnosti: »Starec Serafin Sarovski«; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Moški zbor iz Bazovice; 21.00 »Usodna številka«, dramatizirana zgodba (Kristina Drejan), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

21. maja, nedelja: Binkošti, Prihod Sv. Duha
22. maja, ponedeljek: Binkoštni ponedeljek
23. maja, torek: Janez, Deziderij
24. maja, sredo: Marija pomoč. kristjanov
25. maja, četrtek: Gregorij
26. maja, petek: Filip Neri
27. maja, sobota: Beda

ZA UČITELJE NA GORISKEM

Od dne 15. t. m. je na razglasni deski Didaktičnega ravnateljstva za slovenske osnovne šole v ul. Croce št. 3 na vpogled Min. odredba št. 1552 DIV. VI N.o 145 z dne 29. 4. 61 glede začasnih nameščenj in nadomestnih služb za šolsko leto 1961/62. Rok za vlaganje prošnje zapade dne 31. t. m.

Do tega dne je treba vložiti samo prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir in osebno polo (schedina personale). Prošilec, ki bo nameščen, bo naknadno priložil ostale listine.

IZLET NA KOROŠKO

Prvega in drugega junija priredi Slovensko dobrodelno društvo izlet na Koroško. Nudi se Vam priložnost, da lahko vidite Beljak, Kanzel, Vrbsko in Osojsko jezero, Gosposveto, Hochostrovitz in Celovec. Vožnja bo stala približno 2.100 lir.

Pojasnila lahko dobite na sedežu SDD v ulici Machiavelli 22/II. vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 19. ure, razen ob sobotah popoldne. Tam se lahko tudi vpisete.

Škropljenje s helikopterjem

Navadna letala se niso posebno obnesla pri delu v kmetijstvu. Še največ so pomagali, če so se hotele hitro posejati velike goličave s semenimi krmnih rastlin in gozd nih semen, deloma tudi za uničevanje mrčesa in bolezni v gozdovih. A tudi za ta opravila so mnogo bolj primerni helikopterji, ki lahko letajo zelo počasi. Če letajo helikopterji z brzino 25 km na uro, moremo z njimi celo škropiti vinograde proti peronospori, oidiju in drugim škodljivcem. Kadar so ta dela opravljali z letali, so ugotovili, da so bili poškropljene skoraj samo zgornje strani listov, kjer pa škropljenje navadno ni potrebno. S helikopterji spravi škropilo tudi na spodnjo stran listov, in sicer zato, ker helikopter s svojim vijakom povzroča močno valovanje zraku — pravi vrtnec, tako da listi pokažejo tudi spodnjo stran. Na ta način se škropilo razprši tudi po spodnji strani listov.

Marsikje po svetu danes na takšen način škropijo vinograde, sklenjene sadovnjake in tudi krompirišča, deteljišča ter druge nasade in posevke.

ŽENA IN DOM

Ženska moda v letu 1961

Dober okus pri oblačenju

Priroda nas je obdarila z velikim bogastvom najrazličnejših barv. Ljudje imajo različnih barv oči in lase, nekateri imajo bleda lica in ustnice, drugi zopet lepo zardele. Ali moramo vsklajevati barvo naših las in obraza z barvo obleke? Vsekakor! To ni stvar mode, temveč stvar nas samih, našega okusa in občutka za mero. Vendar obstaja vrsta izkušenih receptov, kako je mogoče vskladiti barvo obleke z barvo las in kože.

Ce imate kostonjeve lase, izbirajte za obleko mirne in neupadljive tone barv. Da ne bi rume-
ne barve obraza še bolj poudarjali, izberite oble-
ko mornarsko-modre, temnordece, umerjene zele-
ne ali zlatorumene barve, nikakor pa ne kostonje-
ve, ker ta ob vaši kozi ucinuje mrtvo. Tudi cr-
na barva pristaja rjavolaskam, toda vedno le v
kombinaciji z belo barvo.

Plavolaskam najbolj pristajajo pastelne barve, kot so rožnata, svetlomodra ali zelena barva. Razen močno rumene ali oranžne lahko izbirajo tudi druge živahnejše barve. Rjava barva naj nado- mešča v njihovi garderobi črno.

Rdečkasti lasje so že sami po sebi dovolj upadljivi in je zato najbolje, da ženske z rdečimi lasmi izberejo za obleko barvo, ki vpliva pomirjujoče. To so predvsem črna, mornarsko modra, siva in temno-zelena barva. Samo ob večerni razsvetljavi lahko rdečelaske zamenjajo te barve z bolj živahnimi, ker svetloba omehča oster sijaj njihovih las.

Ženskam s sivimi lasmi in z mlado poltjo pristajajo vse barve. Če pa je njena koža že uvela, naj se izogiba vseh upadljivih barv, kajti vse te le še bolj poudarjajo njeno starost in uvelost. Tudi črno barvo lahko uporabi sivolasna ženska za obleko, a vedno le z belimi našivki. V nasprotnem primeru bo črna barva le še bolj poudarjala njeno starost.

Ženske s črnimi lasmi naj se izogibajo rdeče in rožnate barve. Redko pristaja črnolaski tudi zelena barva, zlasti če gre za temnejšo barvo kože. Tembolj pa ji pristajajo beige, siva, vse rumene barve, modra, vijolična, črna in bela barva.

Zadnje čase se v zvezi z barvami pojavlja nov izraz, tako imenovani »selfcolor«. Po novi estetski teoriji predstavlja ta selfcolor skladnost, ki jo dosežemo z uporabo tistih barv, ki ustrezajo barvi naših oči.

SPOZNAJ SAMO SEBE

Mnoge ženske menijo, da niso moderno oblečene, če ne izberejo blaga, ki je najbolj v rabi, kroja, ki najbolj izbija, in barve, ki najbolj kriči. Vsaka modna sezona pozna toliko stranskih poti, ki pripeljejo žensko do mode in elegance. Pogoj pa je, da poznaš samo sebe.

Ženska malce preveč okroglih oblik in s širokim pasom si ne more privoščiti vsake modne

muhe. Če si želi elegance, naj izbira med kostimi in dolgimi jopami, ravnimi, ozkimi krili, preprostimi plašči, lahko tudi 9/10 kompleti. Naj si ne želi poudarjenega pasu. Kostimi in plašči naj bodo brez njega, pri oblekah pa si ga lahko privoščiti, toda vedno le rahlo zavezanega. Ogiba naj se velikih ovratnikov. Lepo se ji podajajo kimono in raglan rokavi. Boucle, mohair in žamet niso zanje, prav tako tudi ne kariraste tkanine in živahne barve.

Ce imate ozka ramena, in širok pas izbirajte med preprostimi modeli s padajočimi jopkami, ki naj bodo srednje dolžine. Najbolje vam pristajajo kimono rokavi in majhni ovratniki. Za vas je kot nalašč letošnja moda s stranskim zapenjanjem. Izogibajte se močnega blaga, primerna je česana volna in jersey. Lahko se odločite za majhne kariraste vzorce, zlasti svetle barve. Ker se morate odreči velikim ovratnikom, lahko brez skrbi izbirate modele z majhnimi stoječimi ovratniki. Tudi dvovrstnih plaščev se vam ni treba bati, kroj pa naj bo preprost. Pri krilih imate dokaj svobodno izbiro: lahko se odločite za ozka, ali za nekoliko širša, »kapljice« pa niso za vas.

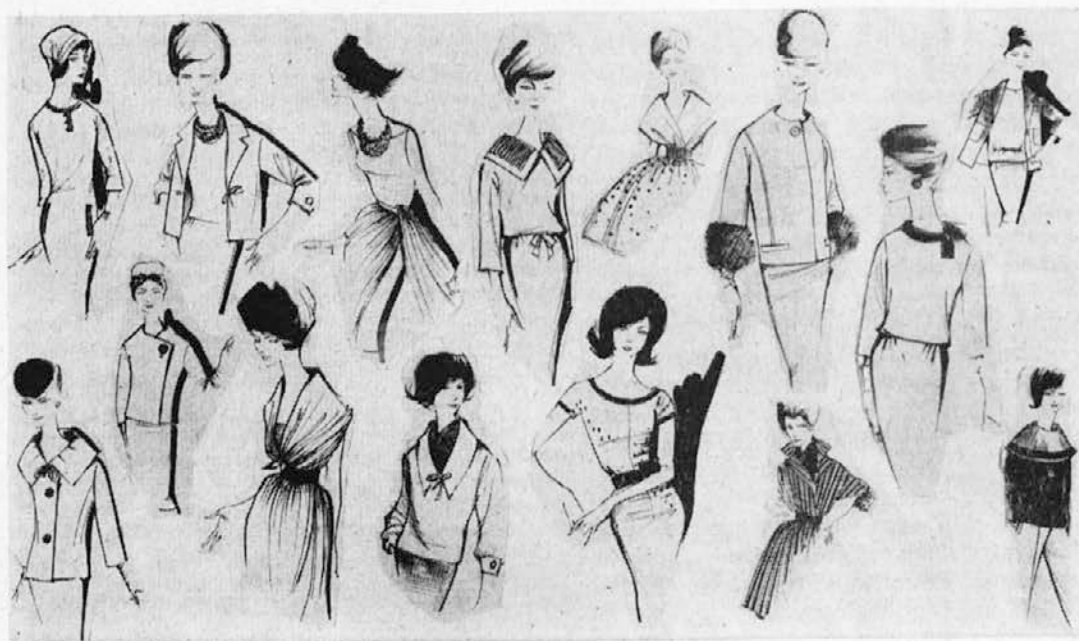
Ce pa imate padajoča ramena, si lahko privoščite pas pri obleki, kostimu in plašču. Ravna in ozka oblačila niso za vas. Lepo se vam podajo gube, bluzast kroj in razni narobki. Naklonjen vam je tweed in velour.

Športni tip s širokimi rameni in širokim pasom najbolje izbira oblačila klasičnega kroja. Če ste pa ugotovili, da pripadate temu tipu, si lahko skoraj vse privoščite. Izbirajte svobodno, čeprav veste, da ste najbolje oblečene v nagubanem krilu in srajčni bluzi. Pri blagu in barvah vam ni treba pomišljati, izogibati pa se morate kričejih modelov, ki niso za vaš tip.

10 PRAVIL OBLAČENJA

Oblačimo se preprosto in pazimo na podrobnosti. Vse vemo, da je prava eleganca prav v preprostosti, kajti poleg tega ima žena na razpolago vse polno drobnarij, ki jih lahko izkoristi, da doseže svoj cilj. Ena teh drobnarij so rokavice. Predvsem morajo biti čiste in cele. Drugo, kar je tudi važno, je rob na obleki. Predvsem mora biti popolnoma raven. Če prinesete obleko iz čistilnice, pazite, da robovi niso nategnjeni. Obleka mora biti vedno lepo zlikana. Zmečkana obleka je dokaz malomarnosti in nereda. Ko obleko zlikate, je ne smete takoj obleči: naj visi vsaj eno uro na obešalniku, da se popolnoma shladi. Če jo boste oblekli takoj po likanju, boste vzbujali vtis, da ste spali v njej.

Vsaka sodobna ženska mora dobro poznati ta pravila:

1. Ne napravi iz mode malika ali tirana, ki te oropa svobode in zdrave pameti.
2. Ne išči praznih užitkov.
3. Ne pozabi posvetiti obleke, ki jo nosiš.
4. Spoštuj svoje telo in dušo, da bi eno lahko postalo zrelo drugega.
5. Ne zavidaj onim, ki se oblačijo razkošneje in elegantneje od tebe.
6. Ne oblači se tako, da bi to utegnilo vznemiriti tvojega sosedu.
7. Ne troši za modo tisto, kar moraš dati lačnim.
8. Ne oblači se preko svojih sredstev zato, da bi preslepila sebe in druge.
9. Ne želi si razkošja niti ne občudovanja drugih, zakaj s tem tvegaš, da boš obubožala in da bodo prezirali tvojega duha.
10. Ne želi si, da bi hodila vštric z najnovejšo modo na račun žaljenja revščine ostalih.

Za bistro glave

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

1. ZLOGOVNI MAGIČNI LIK

Vodoravno in navpično: 1. pomemben rudniški obrat; 2. vmesni stavek (tuj.); 3. turistom dobro znana gorenjska vas; 4. vrsta samotežnega vozička (na dve kolesi); 5. ljudska pritrdilnica.

2. ENAČBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) + (i-j) + (k-l) + (m-n) + (o-p) = X$$

a) sodobna orientacijska naprava; b) viden znak naklonjenosti; c) gorovje na Primorskem; d) del obraza; e) najbolj iskana ruda; f) zgoden; g) brezpravno ljudstvo; h) ljudska pritrtilnica; i) travniška cvetlica; j) prekajenka v prenesenem pomenu besede; k) razpredelnica; l) temeljna barva; m) prolog; n) napeljava, vojaška enota; o) vzrok; p) del besede; X = slovenski pregovor.

3. ZLOGOVNICA

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				

A BIR CA DRA FIS GAR GLA HAM HI JA
JA JED KA KAV KON LI LO MA MEM MING
NJE O OB PI TA TI TO U VI

Sestavi iz gornjih zlogov 9 besed naslednjega pomena: 1. zviti; 2. način prenosa črk in slik na cinkaste plošče; 3. izmišljen svet; 4. industrijsko mesto na Angleškem; 5. usmrtiti; 6. strog atenski zakonodajalec; 7. naziv za vlado posameznikov; 8. glavno mesto starega Egipta; 9. puščava v Južni Ameriki.

Prve in tretje črke, brane od zgoraj navzdol, povedo slovenski pregovor.

RESITVE

1. — 1. separacija, 2. parenteza, 3. Rateče, 4. ciza, 5. ja.
2. — Ra-dar, Na-nos, u-ran, ra-ja, zla-tica, ta-bela, u-vod, raz-log. Rana ura — zlata ura.
3. — 1. lokav, 2. jedkanje, 3. utopija, 4. Birming-ham, 5. obglaviti, 6. Drakon, 7. oligarhija, 8. Mem-fis, 9. Atacama. Ljubo doma, kdor ga ima.

ŠPORTNI PREGLED

Prodoren uspeh mednarodnega namiznoteniškega turnirja za nagrado "BOR"

V živahnih tekmah najboljši Avstrijci

S tem uspehim namiznoteniškim tekmovanjem je slovensko športno združenje BOR stopilo tudi v mednarodno javnost. Z gotovostjo lahko trdimo, da tako napetih, vrhunskih in razburljivih iger, katerim so prisostvovali številni gledalci, še ni bilo med nami. To tekmovanje je združilo res odlične namiznoteniške igralce Avstrije, Jugoslavije in Italije. Led je bil prebit in uspehi ne bodo izostali, zaradi česar smemo pričakovati, da bo prihodnji turnir še na višji ravni, ker bo glas tega Borovega tekmovanja šel precej daleč v svet.

Mednarodnega turnirja so se udeležili naslednji namiznoteniški igralci: Avstrijca Wegrath, večkratni državni prvak, in Kollmann, jugoslovanski mladinski prvak Freljih, slovenski mladinski prvak Vecko, dobri igralci II. it. kategorije Tosetto, Solaro in Muzio ter predstavniki mesta Koper Jež, pokrajinski mladinski prvak, Zelezinger in Stropnik. S Tržaškega ozemlja so se prijavili Floramo in Bruni (RAS), ki sta deželna prvaka III. oziroma II. kategorije, Crechici, italijanski mladinski prvak, Moretti, Cambissa in De Nardo, Martinolli in Runco ter predstavniki slovenskega združenja »BOR«: Milič, Merlak, Tomsic, Košuta A. in E., Grbec, Kovačič, Lasič in Ščuka.

Celotno brezhibno tekmovanje se je začelo v soboto popoldne in se končalo v nedeljo zvečer. Na štirih mizah so se odigravale izločilne tekme, ki so dosegle svoj višek v finalnih srečanjih.

Tekmovanje žensk se je pa odvijalo v znamenju premoči že znane deželne prvakinja Di Benedettove, ki je z lahkoto porazila Mijotovo (2:0), Batistovo (2:0) in v finalu Bisianovo (2:1).

V tekmovanju mladincev je zmagal predstavnik SZ BOR Boris Milič. Ta je z lahkoto premagal Orla (2:0), Gregorettija (2:0) in v finalu Koprčana Ježa, v katerem je našel še kar trdo kost. Milič, kateremu do zdaj še majhna postava in neizkušenost (ima 13 let) ne dovolujeta, da bi se izkazal tudi v višjih kategorijah, je dobil za svoj nastop osebni pokal.

V tekmovanju članov III. kategorije sta se najbolje izkazala italijanski mladinski prvak Crechici in deželni prvak Floramo. Finalno srečanje je bilo dolgo, včasih dolgočasno, in mirni Floramo je po petih setih odpravil Crechica.

V finalu II. kategorije sta se spoprijela deželni prvak II. kategorije Bruni in predstavnik torinskega moštva Tosetto. Bruni ni bil posebno gotov in nasprotnik je te napake uspešno izkoristil ter proti vsemu pričakovanju osvojil prvo mesto.

Največje zanimanje je bilo za glavno tekmovanje za nagrado BOR. Že v šestnajstinkah finala so

Nagrajenci I. mednarodnega namiznoteniškega tekmovanja za pokal »BOR«: Kollmann (Avstrijca), italijanski mladinski prvak Crechici, Tosetto iz Turina, slovenski mladinski prvak Vecko, Avstrijec Wegrath, večkratni državni prvak in zmagovalec turnirja BOR, deželni prvak Floramo, deželna prvakinja Di Benedetto, deželni prvak II. kat. Bruni in Bisianova; spredaj mlada tržaška nada Milič (SZ BOR) in jugoslovanski mladinski prvak Freljih

bile tekme zelo napete, posebno med Muziom in Kovačičem (3:2), Ježem in E. Košuto (3:2), Miličem in Tomsicem (3:1), Cambissom in Merlakom (3:1) ter Crechicem in Floramom (3:1). V osminah finala sta Slovenca Freljih in Vecko z lahkoto porazila Miliča (3:0) in Muzia (3:0); tudi Avstrijca sta z lahkoto prebila to kolo in zmagala proti Crechicu (Kollmann — 3:0) in Ježu (Wegrath — 3:0).

bile tekme zelo napete, posebno med Muziom in Kovačičem (3:2), Ježem in E. Košuto (3:2), Miličem in Tomsicem (3:1), Cambissom in Merlakom (3:1) ter Crechicem in Floramom (3:1). V osminah finala sta Slovenca Freljih in Vecko z lahkoto porazila Miliča (3:0) in Muzia (3:0); tudi Avstrijca sta z lahkoto prebila to kolo in zmagala proti Crechicu (Kollmann — 3:0) in Ježu (Wegrath — 3:0).

Slovenca in Avstrijca sta uspešno nastopila tudi v četrtfinalu: Vecko je premagal Solara (3:0), Freljih Tosetta (3:0), Wegrath Morettija (3:0), ki je dobil pokal za najboljšega deželnega igralca, in Kollmann Brunija (3:1). V polfinalu se je Freljih, ki pa ni bil v polni moči, moral pokoriti zares vigranemu bivšemu avstrijskemu prvaku Wegrathu (1:3 — 21:14, 15:21, 18:21 in 8:21), medtem ko je Vecko z odločno napadalno igro premagal Kollmanna (3:1 — 19:21, 21:19, 21:15 in 12:10). Mnogo pričakovanja je bilo za dvoboj med Veckom in Wegrathom, Avstrijec, ki je zdaj prvak Stajerske, a je bil prej večkratni prvak Avstrije, je napadal brez prestanka in se hkrati učinkovito branil, ne da bi pogrešil, posebno s svojim backhandu. Mladinski prvak Slovenije se je uspešno upiral, a ni mogel odvzeti Wegrathu lovorike najboljšega. Oba igralca sta pokazala odlično igro.

V tekmovanju dvojic so se v polfinalu znašle naslednje postave: Wegrath - Kollmann, Vecko - Freljih, Tosetto - Muzio in Crechici - Solaro. Izpadle pa so postave Floramo - Moretti, Bruni - Cambissa, Tomsic - Merlak, E. in A. Košuta, Martinolli - Runco, Ščuka - Lasič, Kovačič - Grbec, Zelezinger - Stropnik in Milič - Jež. Avstrijca in Slovenca sta se spoprijela tudi v finalu, a tokrat 15-letna mladinska prvaka Jugoslavije in Slovenije nista bila kos izkušenim Avstrijcem.

D. T.

Izjave tekmovalcev

WEGRATH: Nastopil sem na številnih turnirjih po Italiji, Belgiji in Luksemburški, kjer sem želel precejšnje uspehe, posebno v Trstu, Lagu Maggiore, Borgomaneru, Vidmu in Benetkah. Namizni tenis je v Avstriji zelo razvit, saj obstajajo klubi z več kot 2000 člani. To je bil najboljši turnir, katerega sem se udeležil v Italiji.

CRECHICI: Turnir je bil dobro pripravljen in želim, da bodo sledili drugi. Milič? Postal bo čez dve leti italijanski mladinski prvak. Zelel bi, da bi bili turnirji tudi v bližnjih mestih, ker drugače ni težko premagati od vožnje utrujenih igralcev.

MUZIO: Mi se prvič udeležujemo tržaških turnirjev. Ideja je hvale vredna in organizacija dobra. Videl sem v Jugoslaviji, kakšno pozornost posvečajo namiznemu tenisu. Okoli zelenih miz kar mrgoli dobrih mladih igralcev, Vecko pa je eden najboljših. Zelel bi, da bi Jugoslovani nastopili na mednarodnem tekmovanju moštev, ki bo v Turinu ob praznovanju »Italija 1961«.

VECKO: Igram namizni tenis že štiri leta in čaka ti bo treba še dve leti, potem bomo lahko sodili vašega Miliča. Upam, da bom v Sarajevu osvojil prvenstvo Jugoslavije, čeprav je Zupančič glavni favorit. Upam, da bom šel tudi v London.

MILIČ: Igram že dve leti in upam, da bo šlo drugič bolje. Zelel bi, da bi bili turnirji številnejši. Treniram skoraj vsak večer, če je mogoče, z Ukmarjem.

JEŽ: Turnir je bil zelo lep in Milič je odlični igralec. Skoda, da ni nastopil naš Mahne.

Lahkoatletsko srečanje med Gorico in Trstom

Dne 16. maja je bilo na šolskem stadionu v Gorici prvo merjenje in preizkušanje moči med dijaki iz Gorice in Trsta. Za to srečanje je dal pobudo Sportni odsek goriških šol, ki se je že več let prizadeval, da bi se ideja take »olimpiade slovenskih šol« uresničila. Resnici na ljubo je treba povedati, da bi zaradi nerazumevanja nekaterih dijakov tudi to srečanje kmalu šlo po vodi, če se ne bi nekateri drugi dijaki v zadnjem trenutku žrtvovali, zavedajoč se, da ni toliko važno, kdo zmaga, pač pa, da se tekmovanje izvede.

Izidi so zelo dobri; škoda, da nista zaradi bolezni nastopila dva Goričana in da Tržačani niso pokazali skoka s palico, kjer bi dosegli zelo lepe mere (Neubauer in Veljak skočita 3,20 m!).

IZIDI POSAMEZNIH PANOG

Tek na 80 m: 1. Anselmi E. (Go.) 9"3, 2. Veljak W. (Ts.) 9"6, 3. Pilat D. (Ts.) 10"0, 4. Tence B. (Go.) 10"5. — Met krogle (5 kg): Di Battista R. (Go.) 14,14 m, 2. Spacal S. (Ts.) 14,12 m, 3. Neubauer G. (Ts.) 12,09 m, 4. Terpin M. (Go.) 11,11 m. — Skok v višino: 1. Di Battista R. (Go.) 165 cm, 2. Mozetič I. (Ts.) 160 cm, 3. Veljak S. (Ts.) 160 cm, 4. Pintar D. (Go.) 160 cm. — Tek na 1000 m: 1. Košuta B.

(Ts.) 2'51"7, 2. Fischer I. (Ts.) 3'05"4, 3. Švab D. (Go.) 3'07"8, 4. Devetak L. (Go.) 3'27"9. — Met diska (1,75 kg): 1. Spacal S. (Ts.) 36,12 m, 2. Devetak L. (Go.) 31,19 m, 3. Florjančič R. (Ts.) 30,44 m, 4. Terpin M. (Go.) 26,43 m. — Skok v daljavo: 1. Anselmi E. (Go.) 6,35 m, 2. Pilat D. (Ts.) 5,67 m, 3. Mozetič (Ts.) 5,22 m, 4. Bensa O. (Go.) 5,07 m. — Stafeta 4 x 100 m: 1. Gorica (Tence, Di Battista, Kusič, Anselmi) 46"7, 2. Trst (Pilat, Veljak S., Spacal, Veljak W.) 47"1.

Goričani so si tako priborili 5 prvih mest, Tržačani pa 2.

V skupni oceni pa so zmagali Tržačani s 37 točkami pred Goričani s 35 točkami.

Po lahki atletiki je bila tudi povračilna tekma v odbojki. Zmagali so Goričani (tako kot že v Trstu), in sicer z rezultatom 2:1 (15:9, 17:19, 15:10). Borba je bila napeta, igra pa ni bila lepa in Tržačani niso nudili prevelikega odpora Goričanom. Številno dijaštvo (okrog 150) je ognjevit navijalo, tako da včasih ni bilo slišati niti sodnikov piščalke.

Upati je, da bodo pri prihodnjem srečanju odpravljene razne nevšečnosti in nerodnosti, ki so nekoliko kalile potek vse prireditve.

IZIDI TEKMOVANJA

NAGRADA »BOR« za posameznike (Pokal BOR): Wegrath (Alpine, Donawitz) — Vecko (Kemičar, Hrastnik) 3:0 (21:10, 21:13, 21:17).

DVOJICE (Srebrni krožnik Aziende Autonome Soggiorno e Turismo): Wegrath — Kollmann (Alpine, Donawitz) — Vecko — Freljih (Mladost, Kranj; Kemičar, Hrastnik) 2:0 (21:14, 21:15).

II. KATEGORIJA (Pokal Primorskega dnevnika): Tosetto (Baraccina, Torino) — Bruni (RAS, Trst) 3:2 (21:16, 11:21, 21:16, 15:21, 21:15).

III. KATEGORIJA (Pokal Slovenske kulturno-gospodarske zveze): Floramo (RAS, Trst) — Crechici (Soffitta, Trst) 3:2 (21:16, 15:21, 21:14, 18:21 in 24:22).

MLADINCI (Pokal Techna): Milič (Bor, Trst) — Jež (PD Koper) 2:0 (21:12, 21:17).

TURNIR ZA ŽENSKÉ: Di Benedetto (RAS, Trst) — Bisiani (UNI, Trst) 2:1 (21:15, 18:21, 21:15).

24.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

»Zdaj je pa dovolj!« je kriknila vsa zaripljena.

»Tudi jaz te prosim, da mi ne prideš več s takimi besedami na dan.« Kar zginila je v svojo sobo.

Ko je pred sedel polg Delice v avtu, se je spomnil na ta prizor. Kako bi šele vpila, če bi vedela, da je bil z njo! Misel ga je vznemirjala. Vedno bolj pogostoma je obračal poglede k ljubeznivi spremljevalki. Na koncu jo je prošeče vprašal:

»Kako lepo bi bilo, če bi napravila majhen ovinek, mar ne, gospodična Ferjan?«

Delica je povesila glavo, da ne bi izdala rdečice na obrazu.

»Torej pristanete na predlog? Kako sem srečen!« Krenil je po tih cesti; opozarjal Delico na lepote narave. Pred malo gostilno blizu gozda sta se ustavila. Pila sta kavo, nato sta krenila po stezi proti gozdu. Le malo besed sta spregovorila. Pri slovesu jo je naprosil: »Jutri je nedelja, gospodična, tako rad bi, da bi se jutri zopet vdelala...«

Deklica je zadržala dih. Čez hip je prikimala. Hvaležen ji je stisnil roke: »Lepo je, da ste pristali na prošnjo. Točno ob treh bom tukaj.«

Ni odgovorila, dvignila je le pogled in se za trenutek zatopila v njegove oči. Toliko toplote je bilo iz njenega pogleda, da bi najraje privil k sebi njeno vitko postavo in jo poljubil na rožna usteca. Ni si upal; pa tudi časa ni več imel, ker se je že obrnila in stekla proti vasi.

Že prej ni hotela, da bi jo peljal do tja, ker je želela staršem prikriti ta sestanek. Mladič je še dolgo gledal za njo. Na njegovem obrazu je ležal zadovoljen smehljaj. Vesel je stopil v razsvetljeno vežo hiše in šel po stopnišču v prvo nadstropje.

Iz srečne zasanjanosti ga je zbudil osoren materin glas: »Vendar prihajaš. Jaz pa čakam tu na odgovor... mislim, na tvoj odočitev.«

»Saj jo že poznaš, mati,« je mirno odgovoril.

»Ponudbo sem sprejel in v nekaj dneh bom odpotoval v Južno Ameriko.«

»Tako! v nekaj dneh! Jaz, tvoja mati, nimam pri stvari besede?«

»Z očetom sva vse pretresla. On je tudi mnenja...«

»Sedaj govorimo o meni, ne o njem!« je odrezala.

Na sinovem obrazu se je pokazal odpor: »Te besede so poniževalne...«

»Vem, kaj govorim! Ne dovolim, da greste preko moje volje. Tu gre gospod sin iz hiše... bodoči gospodar veleposestva in nič ne upošteva ne matere ne svoje rodbine.«

»Mama, lahko bi si prihranila besede. Rekel sem ti že, da ne polagam važnosti na svoj plemenitaški rod. Moj oči, poštenjak, mi je ljubši kot kak človek s prazno zvanečim imenom!« Gospa Matilda še ni našla odgovora, ko se je oglasil njen mož: »Jaz dam prav Ralfu. Povedal ti je narav-

nost, kar že zdavnaj mislim. Pridi z menoj, da mi poveš, kako je vse potekalo.«

»In jaz? Mene bosta enostavno prezrla?«

»Nihče te ne bo prezrl, Matilda. Če hočeš pridi z nama.«

»Niti na misel mi ne pride. O zadevi, ki sem jo odklonila, ne bom več razpravljala,« je osorno odgovorila ter odšla.

»Da, da, tako je že več let,« je vzdihnil gospodar, ko so utihnili njeni koraki. »Posod hoče imeti prvo besedo. Torej, kako je bilo?«

»Ni kaj dosti povedati, oče. Ravnatelj Balmen mi je ponudil mesto in jaz sem sprejel. V nekaj dneh moram odpotovati v Rio... Materin nastop me je pa le užalil.«

»Jaz jo moram poslušati, zlasti odkar...« Nenadoma je utihnil, ker se je zbal, da bo odkril, kar sta z ženo prikrivala kot največjo tajnost. Ni hotel govoriti o hčerki Adrani, ki je že dvajset let z doma. Kolikokrat ga je že vest razjedala, ker se ni znal upreti gospodovalnemu vplivu svoje žene. Ni mu hotela niti povedati, kam je dala Delico na rejo, da bi jo vzel domov. Odgovarjala je, da se je Adranina hči že privadila na nove starše in da bi kvarno vplivalo na njeno duševno stanje, če bi jo vzeli domov.

V srcu je tudi on moral pritrditi, ker se je zavedal, da se otroku bolje godi pri krušnih starših, kakor bi se ji pri njegovi ženi. Delici bi moral tudi povedati, kje je njena mati. Ah, bolje je, da ji pusti dušni mir.

(Dalje)

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

»Toda prosim te, da mi na nekaj odgovoriš popolnoma po resnici, tako kot misliš. Potem mi bo morda lažje... Obljubiš?«

»Obljubim.«

»Povej mi, če veruješ, da je res kaj tam onkraj... po smrti. Če bodo tam naše duše naprej živele... Potem, potem upam, da se bova nekoč spet srečala...« Ustnice so se ji začele drgeti v joku in zmanjkalo ji je glasu.

»Poslušaj, Eva«, sem rekel resno in bolj avtoritarno, kot sem hotel, v želji, da bi jo prepričal in ji s tem vlil edino tolažbo, ki ji je lahko omilila bolečino slovesa, »ti veš, da verujem. Zame se razodeva Bog v tolikih znamenjih, da niti ne morem ne verovati vanj. Razodeva se mi tudi v tebi. Nikdar nisem začutil take osrečujoče bližine Boga in hvalečnosti do njega, kot kadar sem te držal v naročju. Saj veš to, ali ne?«

Pokimala je.

»Torej bodi mirna... in pogumna.«

»Skušala bom biti,« se je nasmehnila. Poljubila me je in potem naglo obrnila obraz proč, da bi ne videl njenih solz.

Molče je začela zlagati stvari, da bi jih spravila v vozilo. Toda naenkrat se je nečesa domislila in jih spet razložila.

»Naj ostanejo tu, saj jih ne bova nikoli več potrebovala,« je rekla.

»Eva!«

Ni odgovorila. Sedla je v vozilo in čakala, da sem se oblekel in sedel za krmilo. Malo preden sem zavil s travo prerasle poti do nekdanjih kmetij na glavno cesto, pa me je rahlo prijela za roko.

»Samo za hip ustavi,« je rekla.

Ustavil sem.

Nekaj hipov je molče sedela in gledala na najin majhni zaliv in na skalnati otok pred njim.

»Misliš, da bo ta otok čez deset tisoč let še vedno tu?«

Nekoliko začuden sem jo pogledal, toda vprašala je čisto mirno, in zato sem se ozrl na otok in preletel s pogledom ves zaliv, da bi presodil njegovo odpornost proti času in geološkim silam.

Povzatek iz vesolja

E. Z.

10.

»Mislim, da je bil pred deset tisoč leti že tu in da bo tu tudi še čez deset tisoč let.«

»Potem...« — glas ji je začel lahno drhteti — »... potem pridi enkrat, ko se boš vrnil na Zemljo, na ta otok in tamle, v zemlji ob vznožju tiste bele skale, boš našel... moje pismo... moj pozdrav...«

Zajokala je in mi skrila obraz na rami. Objel sem jo okrog pasu, poljubil na lase in pustil, da se izjoče.

»Ali bom res še kdaj videl ta zaliv in stal na tistem otoku?« sem pomislil, ko sem vrgel poslednji pogled na morje pod seboj. V naslednjem hipu sem pognal vozilo po široki, samotni cesti. Še vedno je bila prazna. Velikokrat sem se bil jezil, zagozden v prevelik promet. Zdaj sem si ga želel.

Nočem opisovati najine vožnje v mesto in slovesa pred njenim domom. Prehudo mi je misliti na to. Vrnil sem se domov, čeprav imam še mnogo časa do odhoda v bazo. Šele ob štirih zjutraj moram biti tam. Vzel sem v roke neko knjigo, da bi kaj bral in bi mi ne bilo treba nič misliti. Šele ko sem prebral nekaj strani, sem opazil, da je Shakespeare. Kako preprosto in elementarno so čustvovali njegovi ljudje, kako preprosto je bilo takrat življenje. Prvič v življenju mi je postalo žal, da ne živim v tisti daljni ali v kaki drugi pretekli dobi, morda v prazgodovini, ko ljudje še niso iznašli prekletega kolesa napredka in ko so se tolkli samo z bati in kamenitimi sekirami. Kdor je takrat ljubil, je lahko res ljubil, in kdor je sovražil, se mu ni bilo treba spravevati, če ni morda njegovo sovraštvo slepa reakcija na neizprosno zgodovinskega razvoja k novim, popolnejše organiziranim in dozdevno naprednejšim oblikam človeške družbe... (Dalje)